

ВІННИЦЬКА МІСЬКА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я

Від 24.12.2021 № 783
м. Вінниця

16 сесія 8 скликання

Про затвердження Програми археологічних досліджень на території населених пунктів, що входять до складу Вінницької міської територіальної громади, на 2022-2024 роки

Відповідно до ст. 12 Закону України «Про основи містобудування», п. 2 ст. 2, п. 6 ч. 2 ст. 6 Закону України «Про охорону культурної спадщини», ст. 14 Закону України «Про охорону археологічної спадщини», пп. 4.1.3 Положення про департамент архітектури та містобудування Вінницької міської ради ст. 26, п. 1 ст. 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму археологічних досліджень на території населених пунктів, що входять до складу Вінницької міської територіальної громади, на 2022-2024 роки згідно з додатком.
2. Департаменту архітектури та містобудування міської ради відповідно до своїх повноважень здійснювати організаційний супровід заходів Програми.
3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійні комісії міської ради з питань містобудування, будівництва, земельних відносин та охорони природи (Іващук А. Я.).

Міський голова

С. Моргунов

Додаток
до рішення міської ради
від 24.12.2021 № 783

**Програма археологічних досліджень на території населених пунктів,
що входять до складу Вінницької міської територіальної громади,
на 2022-2024 роки.**

1. Паспорт цільової програми

**Програма археологічних досліджень на території населених пунктів,
що входять до складу Вінницької міської територіальної громади,
на 2022-2024 роки**

1.	Дата, номер і назва розпорядчого документу про розроблення програми	Наказ директора департаменту архітектури та містобудування ВМР від 27.08.2021 р. № 148 «Про розроблення програми археологічних досліджень на територіях населених пунктів, що входять до складу Вінницької міської територіальної громади, на 2022-2024 роки»
2.	Ініціатор розроблення програми	Департамент архітектури та містобудування ВМР
3.	Розробник програми	Департамент архітектури та містобудування ВМР
4.	Співрозробники програми	-
5.	Відповідальний виконавець програми	Департамент архітектури та містобудування ВМР
6.	Організації – співвиконавці програми	Вінницький обласний краєзнавчий музей, КП «Центр історії Вінниці»
7.	Мета програми	Метою Програми є створення належних умов для системного розвитку охорони археологічної спадщини на територіях населених пунктів, що входять до складу Вінницької міської територіальної громади, отримання всебічної об'єктивної наукової інформації, необхідної для забезпечення оптимальних умов використання історико-культурного потенціалу громади; забезпечення збереженості та вивчення пам'яток, здійснення відповідних пам'яткоохоронних заходів на них; уведення здобутих за результатами Програми матеріалів до наукового обігу

8.	Термін реалізації програми	2022-2024 роки
9.	Зв'язок зі Стратегією 3.0 та/або КІРМ 2030, назва стратегічного проєкту(ів), якщо такі є	«Стратегія 3.0» Стратегічний пріоритет 6 «Ппульсуюче місто» Ціль 6.1. «Центр міської культури сучасної України» 6.1.7. Збереження й актуалізація архітектурних та археологічних об'єктів. КІРМ 2030 Візія 1. Комфортне, культурне та соціально відповідальне місто Стратегічний проєкт V1P6 «Розробка концепції збереження та відновлення історичного центру м. Вінниці для розвитку культури, туризму і підприємництва»
10.	Загальний обсяг фінансування, необхідного для реалізації програми, всього, грн	550 000 грн
	в тому числі:	
10.1	- кошти бюджету Вінницької міської територіальної громади, грн	550 000 грн
10.2	- кошти державного бюджету, грн	-
10.3	- кошти інших джерел (назвати), грн	-
10	Очікувані результати виконання програми	Наукові звіти про польові дослідження, інформація про технологічні та експериментальні дослідження, отримання документів, які містять дані стосовно цінності об'єктів археологічної спадщини, характерних властивостей, що становлять їх історико-культурну цінність, етапів розвитку, просторових, функціональних характеристик, стану збереження, а також дані проведених досліджень, які сприяють популяризації виявлених та існуючих об'єктів культурної спадщини

2. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована програма

2.1. Аналіз інформації та статистичних даних

Місто Вінниця має давню історію, згадується в Списку міст руських XIV ст., що зафіксував контури Русі XI-XIII ст. Офіційною датою заснування міста вважається 1363 рік. Постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2001 № 878 місто Вінниця занесене до Списку історичних населених місць України (у складі затвердженого Списку історичних населених місць – міст і селищ міського типу).

На території, що займає сучасне місто, в результаті археологічних досліджень виявлено знахідки часів пізнього палеоліту (40-10 тис. років тому), раннього трипілля (IV-III тис. до н. е.), епохи бронзи (II тис. до н. е.), скіфського часу (VII-VI ст. до н. е.), рубежу нашої ери, X-XIII ст.

Археологічна спадщина є невід'ємною частиною культурної спадщини людства, вразливим і невідновлюваним джерелом знань про історичне минуле.

Державне управління у сфері охорони археологічної спадщини здійснюється Кабінетом Міністрів України та спеціально уповноваженими органами охорони культурної спадщини.

Наразі в межах Вінницької МТГ на державному обліку перебуває 1 пам'ятка археології національного та 5 пам'яток місцевого значення. Водночас науковцями зібрано інформацію про існування на цій території значно більшої кількості археологічних об'єктів, тому пошук, визначення і уточнення локалізації та культурно-хронологічної приналежності об'єктів, що не знаходяться на державному обліку є першочерговим завданням щодо охорони археологічної спадщини.

Виключне наукове та суспільне значення має також збереження археологічних об'єктів у середмісті Вінниці. Ця територія тривалий час знаходиться в епіцентрі урбаністичних процесів і дуже уразлива до господарської діяльності, в першу чергу, будівельних робіт.

У 2007 році рішенням Вінницької міської ради від 23.11.2007 № 1498 «Про розроблення та затвердження містобудівної документації» у складі генерального плану було затверджено історико-архітектурний опорний план м. Вінниці, яким визначено зону охорони археологічного культурного шару.

Наукові дослідження археологічної спадщини спрямовані на виявлення, локалізацію (картографування), інтерпретацію об'єктів археологічної спадщини, уточнення даних про вже відомі об'єкти та регламентуються чинним законодавством (Закони України «Про охорону культурної спадщини», «Про охорону археологічної спадщини»). Археологічні дослідження повинні виконуватися до початку проведення земляних або будівельних робіт на пам'ятках археології, їх територіях та в зонах охорони, в історичних ареалах населених місць.

Відсутність повної інформації про обсяги археологічної спадщини в межах Вінницької МТГ, а також результати проведених на території міста розкопок засвідчують необхідність формування чіткої програми археологічних досліджень.

Упродовж 2005-2006 років та 2013-2018 років у Вінниці працювала експедиція Інституту археології Національної академії наук України під керівництвом старшого наукового співробітника, кандидата історичних наук Л. І. Виногородської.

У 2005-2006 рр. під час археологічних досліджень було виявлено:

- на розкопі Замкової гори між вулицями Г. Успенського і Петровського (нині – Замкова) залишки будівель з матеріалами середини XIII – початку XIV століть (кераміка та вістря стріли), а також у нашаруваннях пізнішого часу – кераміку XV-XVI ст.;
- біля гирла р. Віннички на вул. Кармалюка в шурфах – кераміку XIII–XIV та XVI-XIX ст.;
- на городищі біля лікарні ім. академіка Ющенка (біля гирла р. Вишеньки) в розвідкових шурфах разом з трипільською керамікою та поодинокими знахідками скіфського періоду знайдено фрагменти кераміки XIII-XIV ст.;
- на Сабарівському багатошаровому городищі знайдено разом зі скіфською керамікою матеріали давньоруського часу (X ст.); крім того, археологічні дослідження на острові Кемпа показали, що, незважаючи на руйнування культурних нашарувань пізнішими періодами, в деяких місцях збереглися фрагменти шарів з матеріалами XVI- XVII ст.

Вказаний археологічний матеріал дає можливість попередньо припускати початкове формування міста в середині - наприкінці XIII ст. з характерними для давньоруської доби ознаками – поліцентрична й периферійна поселенська структура.

У 2013-2015, 2018 рр. Інститутом археології Національної академії наук України було проведено археологічні дослідження на території пам'ятки архітектури та містобудування національного значення «Домініканський монастир» по вул. Соборній, 23/Мури (П. Осипенко, 1) (Спасо-Преображенського кафедрального собору) з метою комплексного вивчення території Мурів, у 2015-2018 рр. - на Замковій горі (продовження розкопок 2005-2006 рр. на Литовському замку), основне завдання експедиції - вивчення археологічних об'єктів.

У результаті археологічних розкопок на території кафедрального Свято-Преображенського собору у 2013-2015, 2018 роках вдалося виявити залишки муру більш раннього часу, що являв собою стіну з аркою, фрагмент дерев'яної споруди, що попередньо датується кінцем XV – початком XVI ст. та кілька споруд XVII-XVIII ст., поглиблених у материк. Наявність залишків підземного ходу й підземних споруд, монет початку XVI ст. та матеріалів литовського часу дозволяють зробити попередні припущення про існування на цій території міста XV-XVI ст. Відкриті фрагменти споруд дозволяють робити припущення про існування на цьому місці культової споруди з нижньою кам'яною частиною, а наземною – дерев'яною.

Більш ніж 3 тисячі археологічних знахідок передано у Вінницький обласний краєзнавчий музей. Територія пам'ятки архітектури та містобудування національного значення «Домініканський монастир» по вул. Соборній, 23/ Мури (П. Осипенко, 1) (Спасо-Преображенського кафедрального собору) потребує виключно комплексного підходу через необхідність реставрації складової

ансамблю - пам'ятки національного значення «Башта та мур» по вул. Мури, 1 (охоронний номер 55/3), реновації та ревалоризації зазначеної території.

Археологічні розкопки на території Замкової гори у 2016-2018 роках дали цікаві дані щодо основних історичних періодів, планувальної структури поселення та хронології старовинного кладовища.

На теренах Замкової гори зафіксовано три основні історичні періоди, - трипільський, давньорусько-золотоординський та литовський, про що свідчать виявлені матеріали.

Звертаючи увагу на те, що у 2005-2006 роках на цій території було відкрито кілька осель XIII-XV ст., а у 2016-2017 роках не вдалося знайти жодного житла, можна припустити існування на території поселення не рядової, а садибної забудови.

Цвинтар, скоріше за все, почав діяти з кінця XVII – початку XVIII ст. Відкриття поховання священика, що датується попередньо за хрестом кінцем XVII – початком XVIII ст., дозволяє припустити існування в означений період на цій території церкви, яку пізніше було перенесено в інше місце.

Знахідка імовірних залишків рову підтверджує інформацію стосовно того, що замок стояв на знищеній на цей час кар'єром скалі.

Археологічні обстеження локальних будівельних майданчиків виконувались за кошти приватних інвесторів.

Таким чином, серед основних питань, які потребують вирішення для збереження археологічної культурної спадщини, є:

1. дослідження та вивчення пам'яток археології, систематизація наукової інформації (в т. ч. складання облікової документації),
2. збереження археологічних об'єктів,
3. пошук, визначення і уточнення локалізації та культурно-хронологічної приналежності об'єктів, що не перебувають на державному обліку.

2.2. Аналіз нормативно-правової бази

Правові, організаційні, соціальні та економічні відносини у сфері охорони культурної спадщини з метою її збереження, використання об'єктів культурної спадщини у суспільному житті, захисту традиційного характеру середовища в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь регулюють:

- *міжнародні документи про охорону культурної спадщини:*
 - Конвенція з охорони всесвітньої культурної і природної спадщини (1972 р.),
 - Рекомендація з охорони на національному рівні культурної та природної спадщини (1972 р.),
 - Рекомендації із збереження і сучасної ролі історичних ансамблів (1976 р.),
 - Конвенція з охорони архітектурної спадщини Європи (1985 р.),
 - Європейська конвенція з охорони археологічної спадщини (переглянута) (1992 р.),
 - Міжнародна хартія з охорони і реставрації нерухомих пам'яток і визначних місць (Венеціанська хартія, 1964 р.),
 - Міжнародна хартія з охорони історичних садів (Флорентійська хартія, 1981 р.),

- Міжнародна хартія з охорони історичних міст (Вашингтонська хартія, 1987 р.),
- Міжнародна хартія з охорони археологічної спадщини (Лозаннська хартія, 1990 р.),
- Найважливіші напрями підготовки спеціалістів у галузі охорони та реставрації пам'яток, ансамблів і визначних місць (Коломбо, 1993 р.),
- Кодекс етичних принципів охорони й реставрації пам'яток, ансамблів та визначних місць (Коломбо, 1993 р.),
- Міжнародна хартія з охорони традиційної архітектурної спадщини (Стокгольмська хартія, 1998 р.),
- Міжнародна хартія з охорони та реставрації архітектурно-містобудівної спадщини (Краківська хартія, 2000 р.),
- Ризька хартія з автентичності та реконструкції історичних об'єктів в контексті збереження культурної спадщини (2000 р.),
- Будапештська декларація із всесвітньої спадщини (2002 р.),
- Київська резолюція (2002 р.)
- Статут ICCROM,
- Статут ICOMOS,
- Статут Українського комітету ICOMOS;
 - *Закони України*
 - «Про охорону культурної спадщини»,
 - «Про охорону археологічної спадщини»,
 - Бюджетний кодекс України.
 - *Акти Кабінету Міністрів України нормативного характеру - Постанови Кабінету Міністрів України:*
 - «Про затвердження Списку історичних населених місць України» від 26.07.2001 № 878,
 - «Про затвердження Порядку визначення категорій пам'яток для занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України» від 27.12.2001 № 1760,
 - «Про затвердження Порядку визначення меж та режимів використання історичних ареалів населених місць, обмеження господарської діяльності на території історичних ареалів населених місць» від 13.03.2002 № 318,
 - «Про затвердження Порядку визнання населеного місця історичним» від 03.07.2006 № 909,
 - «Про занесення об'єктів культурної спадщини національного значення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України» від 03.09.2009 № 928;
 - *нормативно-правові акти центрального органу виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини:*
 - наказ Міністерства культури України від 30.05.2013. № 468 «Про занесення об'єктів культурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України (зі змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства культури України від 17.01.2015 № 11),
 - наказ Міністерства культури і туризму України «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів з охорони культурної спадщини, паспортизації, інвентаризації та

реставрації пам'яток архітектури і пам'яток культурної спадщини» від 27.02.2007 (зі змінами);

- *нормативно-правові акти Вінницької обласної ради, Вінницької міської ради та її виконавчого комітету:*

- рішення Вінницької обласної ради «Про Стратегію збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року» від 21.02. 2020 № 921,

- рішення Вінницької міської ради «Про затвердження «Концепції інтегрованого розвитку м. Вінниці 2030» від 22.02. 2019 № 1542,

- рішення виконавчого комітету Вінницької міської ради «Про затвердження Плану реалізації та каталогу стратегічних проєктів «Концепції інтегрованого розвитку м. Вінниці 2030» від 01.08.2019 № 1910.

- рішення міської ради «Про затвердження Стратегії розвитку Вінницької міської територіальної громади до 2030 року – Стратегії 3.0» від 26.02.2021 № 194.

2.3. Опис успішних прикладів

В масштабі України ефективною виявилась спеціальна цільова програма масштабного вивчення південноруського села різних регіонів і природних зон (Інститут археології Національної академії наук України, партнер проєкту – Чернігівський державний педагогічний інститут, 1988–1997 рр.), основна увага була спрямована на вивчення селища Автуничі на півночі Чернігівської області, пункт став найширше вивченим середньовічним селищем на території Східної Європи: відкрита площа досягла понад 27 000 м², а число досліджених об'єктів — кількох сотень; крім того, було повністю розкопано курганий могильник із трьох груп насипів; було простежено і низку матеріальних проявів певних елементів духовної культури, яка також виявилась на доволі високому щаблі розвитку; результати досліджень пункту були покладені в основу сформульованого провідними вітчизняними вченими висновку про високий рівень розвитку давньоруських селищних структур і про паритетні відносини між давньоруським містом і його сільською округою).

З 2003 р. комплексну програму збереження і вивчення пам'яток мікрорегіону втілює Північна постійнодіюча археологічна експедиція ІА НАН України. Непересічний комплекс городищ, селищ, стоянок, могильників на південь від Києва складається з понад 30 об'єктів культурної спадщини: Великого Ходосівського городища доби раннього заліза («Круглик») — пам'ятки національного значення, городища «Кругле» скіфського, зарубинецького, києво-руського часу у його складі, валів ранньозалізної доби і давньоруської періоду, що становили із городищами одну систему оборони; пункту часів мезоліту — XVII–XVIII ст. між Ходосівкою і Лісниками; селища Ходосівка–Рославське давньоруського і монгольсько-литовського періодів та ще низки пам'яток. Потенціал археологічних об'єктів доповнюють пам'ятки науки і техніки (інженерні споруди недобудованої залізниці початку XX ст.), етнографії (забудова навколишніх сіл), героїчної оборони Києва (споруди та меморіали Київського укріпрайону).

Постановою Кабінету Міністрів України від 21.01.2004 р. № 57 було затверджено Комплексну програму реставрації та використання Акерманської фортеці у м. Білгороді-Дністровському Одеської області (2004-2011 рр.). Акерманська фортеця, що займає площу майже 20 гектарів, є однією з найбільших в Україні пам'яток археології та архітектури, а також єдиним зразком середньовічної фортифікаційної архітектури в південно-західному регіоні України. На території фортеці і в її охоронній зоні збереглися численні пам'ятки археології та архітектури від часів існування тут античного міста Тіри до пізнього середньовіччя. Програму спрямовано на збереження пам'яток археології та архітектури, що входять до складу комплексу фортеці, вдосконалення їх наукового дослідження та використання. Пізніше було затверджено Комплексну програму реставрації та збереження Аккерманської фортеці й розвитку інфраструктури у м. Білгороді-Дністровському на 2018-2022 рр. Аккерманську фортецю включено до Попереднього списку об'єктів всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Трахтемирівським заповідником (Канівське Подніпров'я) було розроблено програму наукового дослідження, охорони та використання пам'яток археології та геології вказаного заповідника. Археологічну експедицію створено в структурі штатного розкладу заповідника, стаціонарні археологічні роботи виконуються під контролем Черкаської археологічної інспекції.

Як пілотний проєкт на території Львівської області – було започатковано 2008 року програму «Археологічний кадастр Львівської області». Взірцем послугувала польська програма «Archeologiczne Zdjęcie Polski», реалізація якої дала змогу виявити й позначити на карті сусідньої країни близько 450 тисяч пам'яток археології. За 2008–2017 роки фахівці обстежили майже 1700 квадратних кілометрів Львівської області (тобто 7,8 % її території) в межах басейнів річок Варенжанка, Вишня, Солокія та Себечівка та виявили понад 1900 нових археологічних об'єктів. Результати цього пілотного проєкту вже активно використовуються для розроблення й погодження програм просторового розвитку територій області (детальні плани територій, генеральні плани населених пунктів тощо). У вересні 2018 року археологи НДЦ «РАС» ІА НАН України завершили піврічні археологічні розвідки для розроблення проєктно-кошторисної документації будівництва північної ділянки об'їзної дороги Львова. За результатами розвідок перед початком будівництва археологи мають дослідити 21 давнє поселення. Ще на двох ділянках ретельно стежитимуть за земляними роботами, адже до них прилягають відомі пам'ятки – городища біля сіл Рокитне і Завадів. Очікується, що ця інвестиція стане найбільшим пам'яткоохоронним проєктом при будівництві дороги за часи Незалежності України та відповідатиме європейським нормам. Науковці проведуть розкопки на різночасових поселеннях. Найдавніші відносять до культури лійчастого посуду і датують ще III тис. до н. е., наймолодші ж поселення виникли за княжих часів. Дослідження планується провести на рекордній для України площі – 103 тис. м². Для порівняння – це площа 14-ти футбольних полів.

В рамках Програми археологічних досліджень в Чернігівській області на 2013 – 2020 роки Чернігівська археологічна експедиція проводила роботи, спрямовані на вивчення пам'яток стародавньої міської забудови, на території

дитинця, крім того, здійснювалось археологічно-архітектурне дослідження Іллінської церкви; Новгород-Сіверська археологічна експедиція вивчала стародавньої міської фортеці в урочищі Замкова гора (Замок), також на території посаду в урочищі Заручав'я було відкрито залишки давньоруського міського некрополю, багаторічні пошуки якого науковцями раніше були безрезультатними; Мезинська археологічна експедиція продовжила дослідження на території Мезинського національного парку (головним об'єктом стало городище Свердловка-1), було здійснено розкопки на території Свято-Миколаївського Пустинно-Рихлівського монастиря; Седнівська археологічна експедиція проводила роботи в урочищі Трифоновщина (на городищі на південно-західній околиці селища Седнів було зроблено розріз оборонних споруд) та шурфування на південній околиці селища в районі городища Орешня; Батуринська археологічна експедиція проводила дослідження в охоронних зонах Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця».

Позитивний досвід щодо вищевказаних успішно реалізованих програм вивчення археологічних об'єктів необхідно враховувати під час організації археологічних досліджень на території Вінницької міської територіальної громади.

2.4. Визначення напрямку

Останні роки були позначені пробудженням історичної самосвідомості українського народу, значним інтересом до свого минулого, культурних надбань. Вивчення історичного і культурного розвитку населення, спостереження етнічних і соціально-економічних процесів, дослідження нерозривного зв'язку та спадкоємності матеріальної культури за допомогою археологічних методів та методів суміжних дисциплін є одним із важливіших напрямів діяльності у сфері культури. Наукові дослідження археологічної спадщини скеровані на виявлення, локалізацію (картографування), інтерпретацію об'єктів археологічної спадщини, уточнення даних про вже відомі об'єкти та регламентуються чинним законодавством.

На територіях пам'яток археології, в їхніх охоронних зонах, у зоні охорони археологічного культурного шару археологічні дослідження повинні виконуватися до початку проведення земляних або будівельних робіт. Але фахівцями науковцями зібрано інформацію про існування на території Вінницької міської територіальної громади значно більшої кількості археологічних об'єктів, ніж перебуває на державному обліку, тому пошук, визначення та уточнення локалізації та культурно-хронологічної приналежності об'єктів є першочерговим завданням щодо охорони археологічної спадщини. Актуальність питання підтверджується суспільним резонансом, викликаним наявністю в центральній частині м. Вінниці підземних об'єктів - льохів, підземних ходів.

Об'єкти археологічної спадщини є найбільш вразливими щодо зовнішніх деструктивних впливів і досить часто перебувають на перетині протилежних інтересів держави як головного суб'єкта збереження культурної спадщини, і зацікавлених громадських організацій та рухів, з одного боку, та суб'єктів

господарської діяльності – з іншого. Постійною проблемою української археології є відсутність належного державного фінансування археологічних розкопок та видання наукових праць. Загальною, не суто українською, проблемою є так звана «чорна археологія». «Чорні археологи» не мають уявлення про важливість контексту будь-якої знахідки, без чого навіть унікальні речі втрачають свою наукову, історичну цінність. Разом з тим наявна проблема з комплектацією української наукової галузі перспективною молоддю.

На сьогодні у Вінницької міської територіальної громади відсутня спеціалізована організація, уповноважена на проведення археологічних обстежень (раніше вказані обстеження земельних ділянок виконувались працівниками Вінницької філії Рятівної археологічної служби, але зазначена служба кілька років тому ліквідована Інститутом археології Академії наук України). До того ж діюча дозвільна система проведення археологічних робіт на підставі відкритих листів, які надаються одному і тому ж виконавцю, не сприяє розвитку конкурентного середовища та раціоналізації витрат на проведення досліджень.

3. Мета Програми

Метою Програми є створення належних умов для системного розвитку охорони археологічної спадщини на територіях населених пунктів, що входять до складу Вінницької міської територіальної громади, отримання всебічної об'єктивної наукової інформації, необхідної для забезпечення оптимальних умов використання історико-культурного потенціалу громади; забезпечення збереженості та вивчення пам'яток, здійснення відповідних пам'яткоохоронних заходів на них; уведення здобутих за результатами Програми матеріалів до наукового обігу

4. Пріоритетні завдання Програми

Основні напрямки та завдання Програми спрямовані на реалізацію положень Закону України «Про охорону археологічної спадщини» та відповідають напрямам і завданням «Концепції інтегрованого розвитку м. Вінниці 2030» та Стратегії розвитку Вінницької територіальної громади до 2030 року – Стратегії 3.0:

1. вивчення археологічної спадщини:

1.1. проведення археологічних досліджень на території пам'ятки архітектури та містобудування національного значення «Домініканський монастир» по вул. Соборній, 23/Мури (П. Осипенко, 1) (Спасо-Преображенського кафедрального собору) в м. Вінниці;

1.2. проведення археологічних досліджень пошкоджених грабіжниками курганів з курганного могильника «П'ятничани-2», виявленого археологічною експедицією Вінницького обласного краєзнавчого музею у 2020 р.;

1.3. виконання археологічних розвідок із шурфуванням у Середмісті Вінниці;

1.4. виготовлення облікової документації на об'єкти культурної спадщини;

2. *популяризація культурної спадщини на територіях населених пунктів, що входять до складу Вінницької міської територіальної громади.*

5. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, строки та етапи виконання Програми

Для вирішення проблем збереження культурної спадщини подальшого вдосконалення потребують система обліку, використання, консервації, реставрації, музеєфікації об'єктів культурної спадщини, контролю за виконанням власниками, уповноваженими ними органами, користувачами зобов'язань щодо утримання пам'яток та об'єктів у належному стані та підписання охоронних договорів.

Програма передбачатиме комплексне вивчення археологічних пам'яток, розташованих на території Вінницької міської територіальної громади. Нагальною потребою є підготовка та створення місцевої археологічної експедиції.

Орієнтовні обсяги фінансування заходів, строки та етапи виконання пріоритетних завдань програми викладені в інформації щодо напрямків діяльності та заходів Програми.

Комплексний та системний підхід щодо вивчення та популяризації археологічної спадщини здійснюватиметься шляхом координації зусиль виконавчих органів Вінницької міської ради, науковців та органу охорони культурної спадщини - управління містобудування та архітектури Вінницької обласної державної адміністрації з метою забезпечення отримання документів, які містять інформацію проведених польових і технологічних досліджень та дані стосовно цінності об'єктів археологічної спадщини, характерних властивостей, що становлять їх історико-культурну цінність, етапів розвитку, просторових, функціональних характеристик, стану збереження.

Шляхи реалізації зазначених завдань Програми викладені в розділі 7 «Напрями діяльності та заходи/проекти цільової Програми археологічних досліджень на території населених пунктів, що входять до складу Вінницької міської територіальної громади, на 2022-2024 роки».

Строки виконання Програми - 2022-2024 роки.

Програма реалізовуватиметься в один етап.

6. Зв'язок із стратегічними документами розвитку Вінницької міської територіальної громади, Вінницької області і держави

Програма відповідає стратегічним пріоритетам, цілям та проектам Стратегії розвитку Вінницької міської територіальної громади до 2030 року (Стратегія 3.0), зокрема:

- Стратегічний пріоритет 6 «Пульсуюче місто»
- Ціль 6.1. «Центр міської культури сучасної України»
- 6.1.7. Збереження й актуалізація архітектурних та археологічних об'єктів.

Програма відповідає візіям **КІРМ 2030** та стратегічним цілям:

- Візія 1. Комфортне, культурне та соціально відповідальне

місто

- Стратегічний проект V1P6 «Розробка концепції збереження та відновлення історичного центру м. Вінниці для розвитку культури, туризму і підприємництва».

**7. Напрями діяльності та заходи /проекти цільової Програми археологічних досліджень на території населених пунктів,
що входять до складу Вінницької міської територіальної громади,
на 2022-2024 роки**

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів/ проєктів програми	Термін виконання заходу/ проєкту, з розбивкою по роках	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування				Очікувані результати
						Всього, тис. грн	За роками виконання, тис. грн			
							2022 р.	2023 р.	2024 р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.1	Вивчення археологічної спадщини	Проведення археологічних досліджень на території пам'ятки архітектури та містобудування національного значення «Домініканський монастир» по вул. Соборній, 23/Мури (П. Осипенко, 1) (Спасо-Преображенського кафедрального собору) в м. Вінниці	2022 р.	Департамент архітектури та містобудування	Кошти бюджету Вінницької міської територіальної громади	200,0	200,0	-	-	Анотований та повний наукові звіти про польові дослідження, інформація про технологічні та експериментальні дослідження
1.2	--/--	Проведення археологічних досліджень пошкоджених грабіжниками курганів з курганного могильника «П'ятничани-2», виявленого археологічною експедицією Вінницького обласного краєзнавчого музею у 2020 р.	2023 р.	Департамент архітектури та містобудування	Кошти бюджету Вінницької міської територіальної громади	150,0	-	150,0	-	Анотований та повний наукові звіти про польові дослідження, інформація про технологічні та експериментальні дослідження
1.3	--/--	Виконання археологічних розвідок із шурфуванням у Середмісті Вінниці	2023 р.	Департамент архітектури та містобудування	Кошти бюджету Вінницької міської територіальної громади	100,0	-	100,0	-	Наукові звіти про польові дослідження
1.4	--/--	Виготовлення облікової документації на об'єкти	2023-2024 рр.	Департамент архітектури та	Кошти бюджету Вінницької	100,0	-	50,0	50,0	Отримання документів, які містять дані стосовно цінності

		культурної спадщини		містобудування	міської територіальної громади					об'єктів археологічної спадщини, характерних властивостей, що становлять їх історико-культурну цінність, етапів розвитку, просторових, функціональних характеристик, стану збереження, а також дані проведених досліджень
2	Популяризація культурної спадщини на територіях населених пунктів, що входять до складу Вінницької міської територіальної громади	Використання інформації, отриманої в результаті проведених археологічних досліджень, в науковій діяльності	Постійно	Вінницький обласний краєзнавчий музей, департамент архітектури та містобудування міської ради	Не потребує фінансування	-	-	-	-	Оприлюднення даних наукових досліджень
Всього						550,0	200,0	300,0	50,0	

8. Наскрізнi теми в контексті КІРМ 2030

Наскрізнi теми	Місто Вінниця в міжнародному, національному та регіональному контекстах є найбільш актуальною наскрізною темою, в якій закладено позиціонування, присутність у міжнародному інформаційному просторі, формування позитивного іміджу українського історичного міста
Пріоритизація наскрізної теми	Тема «Місто Вінниця в міжнародному, національному та регіональному контекстах» є найбільш релевантною, оскільки вона відображає закономірний зв'язок історичного минулого міста та його сучасного розвитку
Заходи	1. проведення археологічних досліджень на території пам'ятки архітектури та містобудування національного значення «Домініканський монастир» по вул. Соборній, 23/Мури (П. Осипенко, 1) (Спасо-Преображенського кафедрального собору) в м. Вінниці; 2. виконання археологічних розвідок із шурфуванням у Середмісті Вінниці; 3. виготовлення облікової документації на об'єкти культурної спадщини
Очікувані результати	Проведення археологічних досліджень дозволить отримати цінну наукову інформацію про минуле Вінниці, яку в подальшому можливо використати для підготовки наукових і науково-популярних публікацій, пам'яткоохоронної документації, а також у краєзнавчій, музейній та екскурсійній роботі. Колекції знахідок поповнять зібрання Вінницького обласного краєзнавчого музею або Музею історії Вінниці

9. Просторовий вимір

Просторовий вимір інтегрованого розвитку Вінницької міської територіальної громади має бути відображений у веб-платформі міських даних. Заходи та проєкти Програми археологічних досліджень на території населених пунктів, що входять до складу Вінницької міської територіальної громади на 2022-2024 роки мають бути інтегровані у веб-платформу міських даних.

10. Система управління та контролю за ходом виконання Програми

Управління та контроль за ходом виконання заходів Програми здійснює її відповідальний виконавець – департамент архітектури та містобудування Вінницької міської ради.

Відповідальність за виконання заходів Програми несуть її учасники (співвиконавці).

Звіт про виконання Програми щорічно виноситься на розгляд виконавчого комітету міської ради з подальшим схваленням міською радою одночасно з пропозиціями щодо внесення змін та коригувань. У разі потреби відповідальний

виконавець розробляє пропозиції щодо доцільності продовження заходів, включення додаткових заходів, уточнення показників, обсягів і джерел фінансування, строків виконання заходів.

У разі потреби до Програми вносяться зміни згідно з установленим порядком за процедурою внесення змін до місцевих нормативних актів.

Щорічне звітування про виконання Програми відбувається не пізніше 15 квітня (згідно Порядку) року, наступного за звітним. Звіт надсилається департаменту економіки і інвестицій Вінницької міської ради.

Відповідальний виконавець Програми надає департаменту економіки і інвестицій Вінницької міської ради інформацію про виконання Програми (згідно з формами, передбаченими додатками Порядку розробки, виконання і моніторингу цільових програм (рішення виконавчого комітету від 21.05.2021р. № 1192), зі змінами).

11. Ключові показники цільової Програми археологічних досліджень на території населених пунктів, що входять до складу Вінницької міської територіальної громади на 2022-2024 роки

№ з/п	Найменування показника	Одиниця виміру	Значення показника			
			Фактичні дані (вихідні)	Прогнозні дані, по роках		
				2022 рік	2023 рік	2024 рік
1	2	3	4	5	6	7
1	Кількість об'єктів, на яких проведено археологічні дослідження	од.	2			
2	Площа дослідженої локації	м ²	1078			
3	Кількість об'єктів, на які виготовлено облікову документацію	од.	1			

Міський голова

С. Моргунов

Департамент архітектури та містобудування
Горбань Оксана Геннадіївна
Начальник відділу культурної спадщини та дизайну